

การจัดการน้ำเสียในครัวเรือน การลดปริมาณน้ำเสียและการใช้ประโยชน์

การลดปริมาณน้ำเสีย

ผู้ใช้น้ำส่วนใหญ่มักมีพฤติกรรมการใช้น้ำฟุ่มเฟือย ควร เปลี่ยนวิธีการใช้น้ำตามความเคยชิน มาเป็นการใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า ไม่ปล่อยให้ไหลทิ้งไปโดยเปล่าประโยชน์ เพื่อเป็นการลดปริมาณน้ำเสียที่จะระบายออกสู่สิ่งแวดล้อม และประหยัดค่าใช้จ่ายในการบำบัดน้ำเสีย โดยใช้หลัก 3Rs : Reduce Reuse Recycle มีดังนี้

• **Reduce:** การใช้น้อย

การใช้น้อยหรือใช้น้ำเท่าที่จำเป็น โดยไม่ใช้น้ำอย่างฟุ่มเฟือย เช่น

๑) การอาบน้ำ : การใช้ฝักบัวจะสิ้นเปลืองน้ำน้อยกว่าที่สุด ฝักบัวยิ่งเล็กยิ่งประหยัดน้ำ ปกติฝักบัวในขณะที่ถูกสุขภาวะจะใช้น้ำเพียง ๓๐ ลิตร หากไม่ปิดจะใช้น้ำถึง ๔๐ ลิตร และหากใช้อ่างอาบน้ำจะใช้น้ำถึง ๑๑๐ - ๒๐๐ ลิตร

๒) การโกนหนวด : โกนหนวดแล้วใช้กระดาษเช็ดกอน จึงใช้น้ำจากแก้วมาล้างอีกครั้ง ล้างมีดโกนหนวด โดยการจุ่มลงในแก้ว จะประหยัดกว่าล้างโดยตรงจากก๊อก

๓) การแปรงฟัน : ในขณะที่แปรงฟันไม่ควรเปิดก๊อกน้ำทิ้งไว้ จะทำให้น้ำไหลสูญหายไปโดยเปล่าประโยชน์ ในระยะเวลาที่แปรงฟัน ๕ นาที อาจสูญเสียน้ำมากถึง ๔๐ ลิตร ดังนั้น ควรใช้ภาชนะรองน้ำไว้หรือ เปิดน้ำใช้หลังแปรงฟันเสร็จ จะใช้น้ำเพียง ๕ - ๘ ลิตร

๔) การใช้ชักโครก : การใช้ชักโครกจะใช้น้ำถึง ๘ - ๑๒ ลิตรต่อครั้ง เพื่อการประหยัดควรใช้ถุง/ขวดบรรจุน้ำมาใส่ในโถชักโครก เพื่อลดการใช้น้ำ หากใช้ชักโครกควรติดตั้งโถปัสสาวะและโถส้วมแยกจากกัน สำหรับโถส้วมแบบตุ้มน้ำ จะสิ้นเปลืองน้ำน้อยกว่าแบบชักโครกหลายเท่า และไม่ใช้ชักโครกเป็นที่ทิ้งเศษอาหาร กระดาษ สารเคมีทุกชนิด เพราะจะทำให้สูญเสียน้ำจากการกดชักโครก เพื่อไล่สิ่งของลงท่อ

๕) การซักผ้า : การซักผาด้วยมือ ประหยัดน้ำกว่าการซักผาด้วยเครื่อง เพราะการซักผาด้วยเครื่องแต่ละครั้งจะต้องใช้น้ำถึง ๑๐๐ – ๒๐๐ ลิตร รวมทั้งต้องใช้กระแสไฟฟ้าด้วย การซักผ้าด้วยเครื่องซักผ้า ควรรวบรวมผ้าให้พอดีกับความจุของเครื่อง ตั้งโปรแกรมให้เหมาะสมกับชนิดของผ้า

๖) การล้างถ้วยชามภาชนะ : ถ้วยชาม ภาชนะใส่ อาหารทั้งหลาย ก่อนล้างควรทำความสะอาด กวาดเศษอาหาร รวมทั้งคราบไขมันทิ้งเสียก่อน น้ำยาล้างจานที่ใช้ควรเลือกชนิดที่มีส่วนผสมของสารที่ย่อยสลายได้ทางชีวภาพ (Biodegradable) เพื่อลดสารตกค้างในแหล่งน้ำ ควรรวบรวม ไวล้างพร้อมๆ กัน ในอ่างหรือกะละมัง ไม่ควรเปิดน้ำล้างจากก๊อก เพราะจะสิ้นเปลืองน้ำ และนอกจากจะประหยัดน้ำแล้ว ยังประหยัดน้ำยาล้างจาน และป้องกันเศษอาหาร รวมทั้งไขมันไปอุดตัน ท่อระบาย และยังช่วยป้องกันน้ำเสียได้อีกด้วย หากเป็นไปได้ควรติดตั้งถังดักไขมันจากอ่างล้างจานใน ห้องครัว เพื่อช่วยลดความสกปรกของน้ำทิ้ง

๗) การล้างผักผลไม้ : ควรล้างผักและผลไม้ในอ่าง หรือภาชนะที่มีการกักเก็บน้ำไว้เพียงพอ เพราะการล้างด้วยน้ำที่ไหลจากก๊อกน้ำโดยตรง จะใช้น้ำมากกว่าการล้างด้วยน้ำที่บรรจุไว้ในภาชนะถึงร้อยละ ๕๐

๘) การเช็ดพื้น : ควรใช้ภาชนะรองน้ำและใช้อุปกรณ์ในการขัด เช็ด ถู จะใช้น้ำน้อยกว่าการใช้สายยางฉีดล้างทำความสะอาดพื้นโดยตรง

๙) การรดน้ำต้นไม้ : ควรใช้ฝักบัวรดน้ำต้นไม้แทนการใช้สายยางต่อจากก๊อกน้ำโดยตรง หากเป็นพื้นที่บริเวณกว้างก็ควรใช้สปริงเกอร์จะประหยัดน้ำได้มากกว่า

๑๐) การล้างรถ : ควรใช้ไมชนไ้่บัต้ฝุ่นออกก่อน แล้วจึงล้างรถ ไม่ควรใช้สายยางและเปิดน้ำไหลตลอดเวลาในขณะที่ล้างรถ เพราะจะใช้น้ำมากถึง ๔๐๐ ลิตร แต่ถาล้างด้วยน้ำและฟองน้ำในกระป๋องหรือภาชนะบรรจุน้ำ จะลดการใช้น้ำได้มากถึง ๓๐๐ ลิตรต่อการล้างหนึ่งครั้ง ลดความถี่ในการล้างรถลง เช่น จาก สัปดาห์ละ ๒ ครั้ง ก็เหลือแค่สัปดาห์ละครั้งก็พอ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยประหยัดน้ำได้โดยตรง และไม่ควรรถบอยครั้งจนเกินไป เพราะนอกจากจะมีความสิ้นเปลืองน้ำแล้ว ยังทำให้เกิดสนิมที่ตัวถังได้ด้วย

๑๑) หมั่นตรวจสอบสุขภัณฑ์ อุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ หากเกิดการผิดปกติจากการไหลของน้ำประปาควรตรวจสอบดังนี้ ปดก๊อกน้ำทุกตัวดูการเคลื่อนไหวของมาตรวัดน้ำ หากมีทอร์รั่วจะมีการเคลื่อนไหวของมาตรวัดน้ำ หรือสังเกตพื้นดินบริเวณเส้นทอผานเปยก แสดงว่ามีทอแตกทอร์รั่ว จึงควรมีการซ่อมแซมแก้ไข น้ำที่ไหลมาทีละหยดทั้งวันอาจสูญเสียถึง ๔๐๐ ลิตร แต่ถาหยดมากอาจจะสูญเสียถึง ๓,๐๐๐ ลิตรต่อวัน

• **Reuse : การใช้ซ้ำ**

การใช้น้ำ คือ การนำน้ำที่ผ่านกิจกรรมการใชต่างๆ แลว และยังมีสภาพดีกลับไปใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ น้ำ เช่น

๑) การนำน้ำจากการล้างถ้วยชาม หรือการล้างผักผลไม้ไปใช้รดน้ำต้นไม้หรือทำความสะอาดพื้น

๒) กรณีล้างถ้วยชามภาชนะในอ่างน้ำ ๒ หรือ ๓ น้ำ อาจนำน้ำในอ่างสุดท้ายซึ่งมีความสกปรกน้อย กลับมาใช้ในอ่างแรกได้

๓) น้ำดื่มที่เหลือในแก้วนํ้าไปรดน้ำต้นไม้ ใช้ทำความสะอาดพื้นผิว ชำระความสกปรกสิ่งต่าง ๆ ได้

• **Recycle : การนำน้ำมาใช้ใหม่**

การนำน้ำที่ผ่านการใช้แลวจากกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีความสกปรกอยู่ไปปรับปรุงคุณภาพน้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งวิธีการนี้หากเป็นในภาคอุตสาหกรรม จะลดค่าใช้จ่ายในการซื้อน้ำประปาได้ โดยสามารถใช้น้ำที่ผ่านการปรับปรุงคุณภาพแลวกลับมาใช้ได้ในบาง กิจกรรม

การนำน้ำกลับมาใช้ประโยชน์

น้ำทิ้งจากบ้านเรือนซึ่งผ่านกระบวนการบำบัดและมีความปลอดภัยตามที่กำหนด สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้หลายรูปแบบ อย่างไรก็ตามการนำกลับมาใช้ของน้ำทิ้งจากบ้านเรือนควรมีเกณฑ์ในการพิจารณา คือ ควรลงทุนเท่าใด ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณน้ำทิ้งที่เกิดจากบ้านเรือนมีไม่มาก ดังนั้น การลงทุนกับระบบการนำกลับมาใช้ประโยชน์จึงไม่เป็นการลงทุนที่คุ้มค่าสำหรับรูปแบบที่เหมาะสมของการนำน้ำทิ้งจากบ้านเรือนกลับมาใช้ประโยชน์ เช่น ใช้ในการรดน้ำต้นไม้ สนามหญ้า หรือล้างพื้นบริเวณรอบ ๆ ตัวบ้าน ควรต้องผ่านการฆ่าเชื้อ ซึ่งวิธีการฆ่าเชื่อนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน โดยแต่ละวิธีขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำน้ำทิ้ง กลับไปใช้